

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Mária-fő-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hónap . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttérli oszlopok garndor sora után 20 kr. ázetendő.

Az új kvóta.

Az első érdemleges lépés tehát megtörtént arra, hogy Magyarország a közöségi rendszer kedvéért ismét megterhelte magát.

A kvóta-deputációk, a melyek a múlt héten eredménytelenül mentek széjjel, újból felvették a tárgyalások fonalát és megegyeztek abban, hogy a kvóta-számot 34 1/2%-ban ajánlják megállapítani. Ez a multhoz képest a Magyarország részéről Ausztriának fizetett tributum 3%-kal való felemelését jelenti.

Hogy mik ennek a teher-emelésnek a finansziális motívumai, arról ma, a kvóta-deputációk javaslatait nem ismerve, nem tudunk nyilatkozni. A politikai motívumokkal azonban körülbelől tisztában vagyunk.

A dualizmus fennmaradása — ez a büvös három szó az, a melylyel ismét lépre csalják a magyar áldozatkész-ségét és az ezzel fedezett udvari érdek az a bálvány, a melyért ismét meg kell hozunk az újabb áldozatot. Isten tudja csak, hogy 1867. óta hányadikát!

A volt központi kormány nyugdij-sajai ellátásának elvállalásától, folytatva a 80 millió forint adósság elvállalását át egész a kvóta felemeléséig, mindig a dualizmus volt az az eszme, a melynek nevében Magyarország megsemmisítése keresztül vitetett. És mi türelemmel viseltük a megterhelést, nem ügyelve arra sem, hogy az események által meghaladott fellelések homok-talajára épített dualistikus intézményt ez alatt mind jobban ostromolják és mind inkább romba döntéssel fenyegetik a benne lappangott és az élet fejlődésének törvényei által functionálásra kényszerített belső erők: a faj szenvedelmek kiegyenlíthetetlenül ádáz küzdelmei.

Am most, a dualizmus követelte áldozatok ez újabbjának lerovásával, aligha nem mélyebb lesz már a romboló erők munkájának hatása, hogy dacára a felajánlott szolgáltatásnak, szét ne robbanjon a dualizmusnak az áldozatok olajával folyton kergetett, de azért egészében rozoga gépezete.

Ugy látszik ugyanis, hogy hiában való lesz a kvóta-deputációk cordialis megegyezése, hiában való a kvóta felemelésének magyar részről olyan meghatározó előzettséggel documentált készsége: azért az a processus, melyet egy ilyen állam-actus szabályos lefolyásának előfeltételeként állapít meg a törvény,

még sem tudja az előírt pályafutását elvégezni.

Ugy látszik, hogy az osztrák parlamentnek az egymást marcsonzó erők végtelen küzdelmében kimerült munkaképessége nem lesz alkalmas arra, hogy a kvóta megállapításának előírt módjátát a maga részéről lejárni engedje.

Pedig itt már félremagyarázhatlanul beszél a Deák Ferencz törvénye, a midőn a kvóta megállapításának érvényében a két állam alkotmányos képviselőinek teljes együttműködését elengedhetlen feltételként írja elő.

Am ki merné teljes bizonyossággal garantálni, hogy az osztrák parlament mai viszonyai között a kvóta kérdése odaát alkotmányos uton lesz tárgyalható.

És bizony tessék elhinni, hogy a mint a saját magunk részéről elkövetett hibákkal és ezek által felidézett hátrányokkal szemben az osztrák parlament ilyen állapotába vethető reménykedés lehet a hazafiúi vigasz egyetlen forrása, egy a kvóta felemelésének az osztrák állapotok által bekövetkező fennakadása, volna a Deák Ferencz sokat emlegetett bölcsességének legrappánsabb igazolása.

Mert ez fogná azt demonstrálni, hogy a közöségi rendszer functionálásának előfeltételül kikötött teljes alkotmányosság nem üres czizmos, hanem a tiszta megegyezések hatályos garanciája, a bekövetkező surlódások biztos regulatora s egyszersmind a támadható jogosulatlan praetensiók czélszerű correctivuma.

Felső azonban, hogy a jövő még sem fog alkalmat adni a Deák művének előlegezett ez elismerés sanctionálására.

Mintha épen a felemelt kvóta lenne az a zsákmány, a melyet oda kell dobnunk Ausztria egymás ellen viaskodó fenevadainak, hogy ennek felhabsolását mérsekeljék egymás felfalására ösztökélő harci dühüket. És mintha az osztrák parlament, követe a 300 évi gyakorlatában kiforrott tradíciót, mindjárt kész volna az egyértelműség harmonikus munkájára, ha az Magyarország megsemmisítésére fog irányulni.

De vajjon még ez sem nyitja fel a magyar nemzet szeméit, a melyek Isten átkaként nehezede rá az önámítás hazugságának és a férfiatlan önbizalom-hiánynak sötét hályoga?

V. A.

Politikai hir.

A kvóta a pénzügyi bizottságban. A képviselőház pénzügyi bizottsága Falk Miksa elnöklésével tegnap az országos ülés után ülést tartott, melyen a kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter volt jelen.

Az ülés tárgya a kvóta ügyében tegnap benyújtott előterjesztés tárgyalási időpontjának a kitűzése volt. — A miniszterelnök a további munkaprogramról a házban tett előterjesztésével megegyezőleg kéri, — hogy a bizottság hétfőn az országos ülés után tartandó ülésében vegye a kvóta-előterjesztést tárgyalás alá. Komjáthy Béla nem nyilatkozhatik e kérdésben, mert az előterjesztések még nincsenek kiosztva, s így ő azokat még nem ismeri. Nézője szerint nincs is jogosítva a bizottság, hogy az általa még nem ismert ügyek tárgyalására határidőt tűzzön ki. E kérdéssel kapcsolatosan javasolja annak kimondását, hogy ezen bizottsági tagok, kik a kvóta-bizottságnak is tagjai voltak, a pénzügyi bizottság tanácskozásában való részvevőstől tartózkodjanak. Széll Kálmán miniszterelnök kimutatta, hogy az az indítvány nem egyezik meg sem a házszabállyal, sem az eddig követett gyakorlattal, s hogy nem is lehet azt semmivel sem indokolni. A kérdés felett támadt vita során egyes tagok hangsúlyozták, hogy nem is határozhat ez ügyben a bizottság, melynek tagjai a háztól nyerték a megbízást és kötelesek annak értelmében eljárni. A bizottság szavazás után abban állapodott meg, hogy nem kíván az indítvány fölött érdemleges határozatot hozni. Elhatározták továbbá, hogy a kvóta-előterjesztés tárgyalása czéljából hétfőn, a ház nyilvános ülése után ülést tart. A kvóta-előterjesztés előadójának Neményi Ábrus választott meg. Ezzel az ülés véget ért.

Ausztriából.

Bécs, nov. 22.

Az uralkodó és a pártok.

Ausztriában csak most lett igazán izzóvá a parlamenti pártok villongása, mikor a kényszerítő körülmények befolyása alatt maga az aggasztó uralkodó is élénken belevegyült a pártközi mérközésekbe, hogy a nagy Kaosz-ból kivezesse a lecsendesítendő pártokat. Vajjon fog-e ez neki sikerülni?

Hogy mit akar az uralkodó, arra már előző számunkban rámutattunk: Elintézni a kvótát, az átutalási eljárásról szóló törvény és a költségvetési provizóriumot. A csehek követelése ez: a „durva kezű” Clary-miniszterium elbozósítását, a cseh népek pedig feltétlen elégtételt a sérelemért, mely a nyelvrendeletek visszavonásával érte. Erre a császár azt feleli, hogy ez idő szerint csakis hivatalnok-miniszteriumot nevezhet ki. Clary személye nem fontos előtte. Ha ő meg, van elég hivatalnok, a kit helyébe egy hivatalnok-

miniszterium élére állíthat. Később, ha rend lesz Ausztriában, a felsőes ur majd ad koalíciós miniszteriumot. A német haladó pártnak a hivatalnok-miniszterium tetszik, akár sohase nevezzenek ki mást, de a ki-egyeztet még neki se szavazza meg, a 14-ik szakaszt pedig törölni kéri.

Az ifju-csehek elhatározták **hogy meg-obsztrálják a Clary-kabinetet.** Vezetőjük Engel magának a császárnak jelentette be e szándékukat, melyet a volt többség koalicionális bizottsága sem tudott megakadályozni, s az urak pedig halasztották akciójukat.

Az ifju-csehek ez elhatározása nagy riadalmat keltett az osztrák pártokon. Hogy megakadályozzák a parlamenti zűllésnek ez új kezdetét, felajánlották Clary gróf és Kindinger igazságügyminiszter elejtését, de az ifju-cseh urak hajthatatlanok, így hát nagy valószínűséggel bír, hogy a Reichsrathban jövő héten ismét elkezdik az utóbbi ülésszakok lármás botrányait s minthogy a szenvedélyek kitörését a német pártokon is csak alig türtöztetik, egy hét alatt olyan patália kerekedhetik a bécsi parlamentben, mint mikor a pokolban csapnak hetivásárt.

Hova fog vezetni az osztrák állam bomlása, senki nem mondhatja.

... És Magyarország ezzel a fenekes-től felfordult országgal való békesség okáért hozta meg a *magasabb kvótával az áldozatot*, gyengíti saját magát. Bezzeg a csehek okosak voltak s az osztrák állam keretén belül politikailag, gazdaságilag annyi erőt gyűjtöttek, hogy ma már nyakukra nőttek az osztrák tartományoknak.

„Hol volt az egyetemi ifjuság?”

Kolozsvár, nov. 22.

Ezt a kérdést teszi föl az „Ellenzék” egyik multkori számában. Olyan furesán hangzik, hogy arról az ifjuságról kell tudakozódni s annak hollétét kell keresni, a mely ifjuság hivatalva van, hogy jó példával járjon elől egy hazafiasság, mint a komoly munka terén. Mondom, egy kicsit furesán hangzik ennek az ifjuságnak a hollétéről tudakozódni.

És pedig — sajnos — de helyén való ez a kérdezősködés. Mert nem egy, de több eset fordul elő, a hol mindannyiszor a meg nem jelenésével tüntetett.

Vegyük csak az alábbi esetet, az igaz, hogy már idejét multa, de azért elég bizonyítékul szolgált arra, hogy nem hiába való, illetve nem ok nélkül hangzott el a fennebbi kérdés.

Október 6-án gyászünnepélyt rendezett az egyetemi ifjuság vértanu halált szenvedett

félisteneink emlékére. Az egyetemi ifjuság rendezte és mégis hányan voltak ott? Bizony, meglehetett számítani azoknak a számát, a kik az egyetem zászlója alatt felvonultak az ünnepélyre, s még inkább meglehetett számítani az ünnepély végén, a mikor szintén zászló alatt kellett volna visszavonulni az egyetemre. Csak kellett volna, de nem lett semmi belőle, mert az a két-három ember is, a ki addig kitartott, nem akarta nevelés-tárgya lenni, odább állott. Hát a tegnap előtti Erzsébet gyászünnepélyen hány egyetemi hallgató volt jelen? Nyugodtan elmondhatjuk, hogy egy sem, mert mi az 8—10 ember 1140—50 egyetemi polgár képviselő-tében?

De vegyünk egy más esetet, a mi már szorosabban összefügg az egyetemi polgárság érdekeivel. Ugyanis az „Egyetemi Lapok” megkezdte 3-ik évi pályafutását, de a jó Isten tudja, hogy milyen hosszú lesz az a pályafutás? Miért? Azért, mert az ifjuság azt a lapot, a mely kizárólag az övé, a mely az ő életével, működésével foglalkozik, ki meg közönnnyel nézi, nem érdekli annak anyagi nehézség küzdelme, a mely küzdelmet pedig megkönnyebbíthetné, megszüntethetné, és fényes jövőt biztosíthatna napjainak, ha levetné magáról a közöny rut nevét s szeretettel, lelkesedéssel, egyetemi ifjusághoz illő lelkesedéssel karolná föl lapja ügyét.

De hány egyetemi polgár fizet elő lap-jára? Azt hiszem, hogy a tíz ujunk segítségével könnyen megszámlálhatjuk. Édes Istenem! Hisz oly csekély az az összeg s mégis bőven elég volna arra, hogy ezáltal biztosítsák a lap fennmaradását.

Hisz az a gavalér ifju, a ki gondatlanul szórja a pénzt, azt a néhány fillért, mert igazán csak annak mondhatjuk, megsemmisít. De hát mit bánja ő, akármilyen is lesz a lappal!

De mégsem egészen közönyös, mert dacára annak, hogy nem igekezik a lap anyagi nehézségein könnyíteni, azért még is megkívánja, hogy az a lap legyen méltó az egyetemi ifjusághoz, s félve gondol arra, nehogy a lap foltott ejtse eddigi ragyogó szép nevén.

Hja Uraim, pályatársak, így nem élünk meg. Le kell dobni a rut közöny folto ruháját s egyetemi ifjusághoz illő lelkesedésből, áldozatkészükből kell fényes, új ruhát varratni. S akkor aztán méltó büszkeséggel gondolhat reánk az utókor s mi is arczpirulás nélkül emlékezhettünk dicső elődeinkre.

Nagy Domokos
joghallgató.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. November 24.

A magyar lyra története.

Szabolcska Mihály előadása.

A temesvári szabad lyceum ünnepélyt tartott tegnapelőtt Temesvárt.

Az ünnepély műsorának kiemelkedő része volt Szabolcska Mihály előadása.

Szabolcska a Magyar lyra történetéről tartott előadást.

Midőn a költő megjelent a podiumon, a közönség zajtossal üdvözölte.

Érdekes előadását kivonatossan az alábbiakban ismertetjük.

„A magyar lyra történetét” ismertette, kezdve a dalás régi időkől. Behatóan foglalkozott a 15-ik századból fennmaradt népdaltörzsekkel, azután a 16-ik század legnagyobb magyar költőjével, Balassa Bálinttal, kitől számos szép szemelvényt olvasott fel. Erős színezéssel rajzolta meg a Balassát követő tespedés korszakát, majd így folytatta:

Ilyen szomorú viszonyok között virrad ránk a mult század második fele. Nincs nemzeti nyelvünk. A közélet nyelve a deák, a társaságé, a művelteké a német. A szegény magyar nyelv, a szegény magyar nótá lenézetten, számkivetetten bolyong a pusztai pásztor-tüzeknél, vagy „furulyák keservén kis faluban sirdogál.”

E válságos időkben egy valóságos csoda által segít rajtunk az Isten. A honnan

legkevésbé várhatnók, onnan kezd derengeni a hajnal. A bécsi magyar gárdisták közül válik ki egy kis lelkes csapat, azzal az álmódóknak való czélzattal nagy czéllal, hogy felébresszenek a tetszhalál álmából egy szegény, elaltatott nemzetet.

Dalás ifjak, a kik felé a híres császár-város ezer gyönyörűsége integet, dölözeg katonák, a kik a társaság dédelgetett kedvencei, egyszerre csak szomorúan fordulnak el mindentől, a mi ott az idegenben fényes, hogy szívük, lelkük egész melegevel egy olyan árva eszmény szolgálataba szegődjenek, a minek neve is alig volt már akkor, vagy ha volt is, kicsinylő mosolygás nélkül ki tudta volna kimondani azt: magyar nyelv, magyar irodalom.

És megindul a titáni küzdelem. Mesebeli óriások harca ez, jóformán a természeti elemek ellen. Bessenyei Györgyékkel 1773-ban kezdődik és tart hovatovább a biztos győzelem felé mindaddig, mig nem fölcsendül diadalmas halleluja-képen az a dal, mely már minden nagy népek versenyében a világirodalomban is ragyogó nyereség, Petőfi.

Oh, de micsoda küzdelmek folytak le odáig!

Minél jobban megértjük a megújulásnak a magyar irodalmi és politikai renaissance-nak ezt a csudálatos korszakát: annál melegebben csüggy lelkünk ifju irodalmunkon, nemzeti kulturánk épületének e fénylő ablak-szemén.

A lelkes írók, a kik Bessenyei körül csoportosulva munkához látnak, először azt

veszik észre, hogy nincs magyar nyelv. Az a nyelv-maradék, a min a cselédnép még káromkodott vagy a jobbágy elmondta a panaszt, csakugyan pallérozatlan volt, mint ez időben nevezték. Tehát először is irodalmi nyelvet kellett teremteni. Azután a nemzet ki volt forgatva önmagából; azt lassanként vissza kellett forgatni. Mint a ki mély delejes álomból ébred, mindent újra kellett neki apróra magyarázni.

Hogy ő nagy, büszke ösök ivadéka, legyen rá büszke, hogy magyar lehet! Oh, legyen áldott emlékü örökké, hogy e roppant munkában hiven kitartottak. Övék és Istené a dicsőség, ki hovatovább buzgó, lelkes hő-söket állít e zászló köré. Barcsai, Bánóczy s a többi testőr írók: Baróti, Szabó, Révai, Rájnis, Virág Benedek, Dugonics, Pálóczy, Horváth, Gvadányi, Könyvi, Földi, Fazekas s a debreczeni kör többi tagjai. Verseghe, Bac-sányi, Dayka Gábor, Szentjóni Szabó, Kármán mind külön lapot s külön ismertetést érdemelnek itt. Majd jön Csokonai, a Kis-faludiak, Kazinczy, Berzsenyi, Kőlcsey, Vörösmarty és a többi nagyok. S a munka, a magyar magyarrá tétele folyik mindegyre lázasabban s mindegyre szebb sikerrel. Mikor meg van a nyelv (az Arany és Petőfi nyelve szerint), akkor újabb munka vár rájuk: a nyelvhez népet kell teremteni.

Nem tréfa, nem frázis ez, m. t. közönség! — de szomorú igazság. Csak annál nagyobb a diadalmuk, hogy azt is megtudták teremteni. A közélet is lassanként megmozdult. A megújulás hajnali fénye minden téren ijesztő módon világítja meg, hogy mik

voltunk és mivé lettünk! Közben, mint a félrevert haragszó, zugnak végig a hazán a költők lantjáról a korholó, a riasztó dalok. A Szabadsághoz, a Zrínyi dala, Egy ledől diófa-hoz, ez idők mindmegannyi Talpra magyart. De legszebb s ma is teljes költői értékében ragyogó, Berzsenyi odája: „A magyar-rokhoz”. (Felolvassa.)

Nem úgy hangzik-e, mint az ostor csatogása a lomha, nehezen mozgó nemzet-test felett?

És mikor ennek a korszaknak bejelen-teném győzedelmét: tulajdonképp közel is vagyok immár a célomhoz. Petőfit, Aranyt se felfedeznem, se méltatnom nem kell itt nekem. Mind a kettőben a népies nemzeti genius szárnyal magasan. Hogy melyikben magasabban: arra a kérdésre megint csak a Tóth Kálmán versével válaszolnék, hogy t. i. „nem tudom én: melyik dicsőbb, melyik nagyobb; csak áldom az Istenemet: a mért én is magyar vagyok.”

Költők összehasonlítása külömben is mindig céltévesztett dolog. Hisz bennök épp az egyéniség sajátos volta az, a mi igazi értéket, súlyt ad nekik. Külömben is Petőfi levegője a lyra, Arany inkább epikus. Mintha azon vitáznánk, melyik külömb-hegy, a Mont-blanc vagy a Vezuv?

Két kis dal mindent megmagyaráz s tiszta világításban mutatja előttünk költészetünk e két örök-napjait:

Minék nevezelek? (Petőfitől).

Csendes dal (Aranytól).

A két költemény felolvasása után így folytatja:

És most mélyen t. közönség! — Mitán még a mutatványhoz is kell kérnem vagy öt percet, hadd fejezzem be előadásomat egy keserű panaszszal és egy próféciával.

Költői irodalmunkban, különösen az utolsó küzdelmes század alatt többféle irányzat küzd egymással.

A klasszikus, a franczia, a német szel-lemben és formában egyaránt megkísért ben-nünket; míg nem Petőfivel és Arannyal az az egyedül helyes irányzat jut győzelemre, melyet népies nemzeti iránynak nevezünk. Ha időnk volna rá, meg kellene itt szó-laltatnom Petőfiék után mindazokat a költőin-kei Gyulán, Lévain, Szász Károlyon, Tóth Kálmánon át Móra Istvánnal, a kik az irány-nak többé-kevésbé buzgó művelői. A leg-újabb időben azonban, fájdalom, úgy tetszik nekem, hogy a magyar lyrai költészet nem jóra vivő árutakra tévedett. Tisztelet a ki-vételeknek, de mindennél bizonyosabb, hogy ma tárgyára nézve *sikamlósan reális*, alak-jára nézve *kuplészerűen idegen poézis* kísért szépirodalmunkban. S kivált a legifjabb nemzedékünknel. Olyan dolgokrol írnak verset, a mit leírni eddig prózában is szegény-lettünk. A nő (ki már tényleg oda kezd keveredni, mind mulatságaik, küzdelmeik közé), előttük nem *tiszta ideál* többé, hanem *más valami*.

Azt a barna kis lányt, a kit a régiék még így nevezték: „Szemem, lelkem fénye”, meg hogy: „Te vagy mindakét életem egyet-len reménye”, a mai új irányu poéta már csak per „Szerusz babám, galambom” titulája. Az u. n. népdalok utszélre jutá-

Emléket Orbán Baláznak!

Orbán Baláznak Székely-Keresztúron felállítandó szobor javára ujabbán a következő kegyes adományok voltak be:

1. Hoitsy Pál Budapestről (ötödször) 3 kor. 60 fill.

1. Incze Lajos ev. ref. pap gyűjtése Kacsokon: Incze L. 60 fill. Kacsói hitelszövetkezet 1 kor. Balogh Kálmán, Csizsér Lázár, Abraham József, Csizsér Imre, Debreczeni Károly, Incze Lajosné, 20—40 fill. Székely Gyuláné. Donoczi M. Incze Lajosné 40—40 fill. össz. 4 kor.

3., Zayzon János ev. ref. pap, özv. Zayzon Ferenc Erzsébetvárosról 3—3 kor.

4., Lántzy Sándor gyűjtése Sz.-Keresztványán: gyűjtő 1 kor. Lázár Albert, Váchter Henrik, Smazenska Antal 40—40 fill. ifj. Nyegre József 20 fill. összesen 2 kor. 40 fill.

5., Darvas Lajos Aradról a „Székely-Udvarhely” szerkesztősége után 6 kor.

6., Dr. Solymosi Lajos gyűjtése a „Székely-Udvarhely” szerkesztősége után 14 kor.

7., Gábor Albert unitár. pap gyűjtése Martonoshán: Gábor Albert, Gábor Albertné 1—1 kor. Gábor Lenke, Gábor Emma, Gábor Ilona Gábor Zsuzsa, Lőrincz Rebeka, Gáspár Zsigmond, Szentpáli Ferecz 20—20 fill. Máthé József 40 fill. id. Gálffy Ferenc 1 kor. összesen 4 kor. 80 fill. mai kimutatás összege 40 kor. 80 fill. ehhez adva a már kimutatott összeget 3175 kor. 57 fill. a szobor alap teszen ma 3216 kor. 37 fill.

Fogadják a nemes szívű adakozók, hazafias adományaikért a szoborbizottság meleg köszönetét. Székely-Keresztúr, 1899. nov. 23.

Barabás Lajos,
biz. pénztárnok.

Egyleti élet.

Meghívó. Az alsóféldérmegyei történelmi, régészeti és természetudományi Egyletnek 1899. decz. hó 2-án d. n. 4 órakor, Gyulafehérvárt a városház tanácstermében XI. rendes közgyűlésére. Tárgysorozat: 1. Előki megnyit. 2. Titkári jelentés. 3. Felolvasás, tartja Csiky Miklós főgyűm. tanár. 4. Múzeum és könyvtári jelentés. 5. Pénztárnoki jelentés. 6. Tisztújítás és a választmányi egynyed részének kisorsolása. 7. Indítványok, melyek a délelőtti választmányi ülésen tárgyalattak. Jegyzet. Ugyanazon nap délelőtti 11 órakor választmányi ülés tartatik. Gyulafehérvárt, 1899. november hó 18-án. Csató János, elnök. Kóródy Péter dr., titkár.

IRODALOM.

Jó szó.*

97-ben, januárban,
(Gondolt csupán az éjeket)
Egy véletlen költői árbán
Vetődtek ki ez énekek.

Ugy volt ez, mint midőn tavasszal
Megindul a fausztatás
És jó a vágat és kel azzal
A partokon nagy riadás.

Partók, hej, ki a horoggal!
Méterbe a fausztatás
Szalad az ár, a sok doronggal,
Üzzétek a tolvajokat!

Kiszedtem horgos rimeimmel,
Ime, a mennyit lehetett.
De nem bírtam gyors percimmel,
Nem egy hasábon elveszett.

Mig fogtam egyet, huszat loptak,
Hej, nappal a rossz demonok,
Mit itt-ott csak bokorba dobtak,
Keresni fárasztó dolog.

De mégis némit összeszedtem,
S most rendben vannak az ölek.
Versenyünk bár eszevesztett,
De a portékák nem öreg.

Vágtam igazi verőfényből,
A hol jó tüzelt terem,

*) Mutatvány a szerző millenáris díjjal koszorúzott műveiből.

Készülve teljes napi fényből
És még nem is úgy hirtelen.

Ép bükk között van tölgy és gyertyán,
Szene bizony tömör parázs;
Tultesz a könyvek égő gyertyán,
Utolsó fonyé, hogy benne láss.

Egy B. U. E. K. kérde: írsz még!
Indít meg az usztatást.
Oh kérde csak valaki ismé,
Meglátja majd a folytatást.

Rengeteg erdőm van nekem még,
S benne régi vágatom.
Csak olvasás kell: Nem pihennek
Mig csak mind le nem usztatom.

Dr. Nagy Mór.

SZÍNHÁZ.

A házi béke. Germaine Moreuil minden áron féltékeny a férjére. Házassága nagy részét azzal tölti, hogy férjére leselkedik, követi lépteit, felbontja leveleit és mindent elkövet, hogy rájöjjön: vajjon nem hűtelen-e hozzá férje? Minden hiába. Semmi jel, a mi erre mutatna. Végre egy női házál alakjában mutatkozik az első jel, az első hűtlenségi bizonyíték. A házjal a férj vállán van. Tehát a férj mégis hűtelen, gondolja a feleség. Igen ám, de a házjalat a cseléd teszi szándékosan az ur kabátjára, hogy meghiúsíthasson egy vacsorát, melynél föl kellene szolgálnak. A cselésikerül, a férj és feleség összevesznek, s a vacsora elmarad. A házaspár válni akar, s mindketten felpakolnak, elmennek a feleség szüleihez, hogy ezt bejelentés. Az öregek észreveszik a dolgot s komédiát kezdenek játszani a fiatal házaspár előtt. Gorombáskodnak egymással, rettenetes szcénákat rendeznek a válásról beszélnek. A két öreg komédiája használ. A fiatal házaspár öntudatra ébred, megsegyenlik magukat s a válásból semmi sem lesz. Ez Bisson és Leclercq darabjának rövidvázlata. Kedves dolog az egész darab, nincs benne semmi sikamlós, visszataszító. S hozzá még eredeti is. Nem olyan sablonos, általános recept szerint készült, mint azok az újabb francia vígjátékok, melyeknek egyforma helyzeteivel, bonyodalmaival már torkig vagyunk. A kevés közönségnek is, mely a színházban volt, tetszett a darab s tetszett az előadás is, mely meglehetősen gondos volt. A fiatal házaspárt *Bónis és Miklósi* elég jól játszták. Brunois apát *Vendrei* játszta s ezzel a szerepével is elkészte. Olyan sokszor megnevettetett, hogy már-már egészen belefáradtunk a sok hahotába. Brunoisné asszonyt *Laczkó Aranka* játszta, ki ilyen szerepekben mindig jó szokott lenni. A kisebb szerepekben *Leővey, Janovics, Vágó, Iványi, Hellai, Horvát* Paula, *Turhányi Olga, K. Árpási Kata* és *Vásárhelyi Vilma* voltak sikere. A darab különösen az első felvonásban úgy volt kiállítva, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíthette. A darab kitűnő rendezéseért *Vendrei* Ferencet külön dícséret illeti meg. (b. á.)

Jászai nem vonul vissza. Jászai Mariról több lap azt híresztelte, hogy betegsége miatt végleg visszavonul a színpadtól. A művész ezen híresztelést illetőleg következő nyilatkozat közzétételére kért fel bennünket:

Egy reggeli újságban ismét, ezuttal már harmadszor tárgyalják az én „visszavonulásumat” a színpadtól. Nem szeretek fontos-

kodni személyemmel, nem szeretek „nyilatkozatokat” világágra röptetni, tehát hallgattam, mikor először megjelent a hír, holott bevallom, bántott az, hogy van ember, a ki engem már megértetnek tart a visszavonulásra, holott én soha követelőbb nem voltam önmagam iránt és nagyobb energiával nem tanultam, mint éppen most. „Orvosaim” bármint is állítja az az újság, egy szóval sem tanácsolták, hogy a munkáról letegyek, sőt ellenkezőleg buzdítottak rá, mikor szükségét látták. (Orvosaim címe: Dr. Bartha Gábor tanár lakik Keskemeti u. 4. I. em. és dr. Irsei Arthur tanár lakik: Váci-körút 19. I. em.) A ki érdeklődik egészségem iránt, legyen szives hozzájuk fáradoi és lelkeinek megnyugvást szerezni, maguktól az orvos uraktól. A visszavonulástól annyira távol áll lelkem, hogy inkább csak most várom és reményelem saját sorsom jobbfordulását — mint színésznőt természetesen — most várom azt Keglevich István gróftól, a kit bizonyára azért állítottak a nemzeti színház élére, hogy azt méltó helyére emelje, annyival is inkább, mert egyetlen megélhetési szüksége is a komoly muzsa szolgálata utalja, hiszen minden egyéb műsort a többi színház occupált. Anyira távol állok a visszavonulástól, hogy ha új inténdsünk személyében nem láttam, nem reméltem volna színházunk megváltóját, öt esztendei mellötötés után, azon a ponton voltam, hogy más színháznál keressek munkát. Most azonban erre már nem lesz szükség, hiszen a nemes vigjátékok mellett, a tragédiák egész sora van kilátásban műsorunkon.

Mély tisztelettel

Budapest, 1899. nov. 23.

Jászai Mari.

Szöke Katalin. Voss látványos színműve, melyet a Vigszínház mutatott be tavalyelőtt, karácsony hetében színekerült a kolozsvári színházban. A czimszerepet *Fáy Szeréna* asszony fogja játszani.

Kövy-leányok Szegeden. Kövy Juliskát és Kövy Kornélt, kik tavaly színtársulatunknak voltak tagjai, Krescsányi Ignác, a szegedi színház igazgatója szerződtette; Kövy Juliskát énekesnőnek, Kövy Kornélt pedig drámai színésznőnek.

Nyilatkozat.

Az „Ellenzék” tegnapi számában a milleniumi pályaművek bírálata, hihetőleg téves értesítés folytán oly megjegyzésekkel van kísérve, melyek nem mindenben felelnek meg a valóságnak. Nem való ugyanis, hogy a pályázók közt előleges megállapodás történt volna arra nézve, hogy a Kovács Gyula árvára való tekintetből egyáltalában pályázni nem fognak, való ebből csak annyi, hogy én Felszeghy Dezső barátom kérdéseire kijelenttem, hogy a pályázatban egyáltalában részt venni nem fogok s lehetőleg hasonló oda is, hogy a pályázatban versenyzői se vegyenek részt s nyujtsanak ez által lehetőséget arra nézve, hogy a városi tanács a pályadíj felett Kovács Gyula árvaának érdekében intézkedhessék. Erre Felszeghy barátom kijelentette, hogy a humanus cselnek ily módon a legjobb akarat mellett sem tehet szolgálatot, mert a pályázati feltételek ezt kizárják.

Ennyit nem a magam, hanem a versenyzők s legfőképp az igazság érdekében.

Jékey Aladár.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, november 24.

Gróf Majláth püspök Kassán.

Majláth gróf Erdély püspöke, ki jelenleg a kassai püspök vendége, Kassán időzik, tegnapi este felkereste a kath. leg-egyl. helyiségét, hol nagy tisztelettel fogadták.

Dr. Ferenczi Zoltán kinevezése.

Többször jeleztük már, hogy *Székelyi* Sándor utódjául, a budapesti Egyetemi Könyvtár igazgatói állására dr. Ferenczi Zoltán, a kolozsvári Egyetemi Könyvtár igazgatója van kizemelve. A hivatalos lap tegnapi száma már közli is a kinevezést. Dr. Ferenczi Zoltán hosszu és kitartó irodalmi munkásságának jutalmát nyerte el ebben a kinevezésben. Ferenczi Zoltán nagytudás bibliografus s így a budapesti Egyetemi Könyvtár igazgatói állására érdemesebb embert nem is találhat volna. Mi örömlünk fejzezzük ki a magunk részéről a kitüntetés felett, de egyben sajnáljuk, hogy Ferenczi Zoltán dr., ki Kolozsvárt minden irodalmi mozgalomban részt vett, eltávozik körünkől, hogy betöltsze azt a munkákat, melyre hivatva van.

Hogy jutnak a végére? Egy dologra méltán kíváncsi lehet Kolozsvár város összes lakossága, arra t. i., hogy a törvényhatósági bizottságnak mai napon megkezdett közgyűlése mikor fog véget érni? A tárgysorozaton ugyanis nem kevesebb, mint 76 — mond — hetvenhat különböző ügy áll. Ezek közt van a jövő évi költségvetési javaslat (a mely ha alaposan tárgyalják, legalább egy hetet igénybe vesz) ezenkívül a bor, hus és szeszfogyasztási adó pótlékról szóló szabályrendelet; az utcák szekérutjainak burkolása; a kabalapataki erdőeladás ügye; a Mátyás királyház felhasználása; a járdadíj szahályrendelet módosítása; a közlegelők használatáról szóló szabályrendelet; közszíki iskolák felállítás; négy rendbeli utczanyitás céljaira több telek megszerzése; az ereklye muzeum céljaira helyiség adományozása; tisztviselőknek fizetésemelése iránti kérései, több rendbeli választás megjelése stb. Ezek a tárgyak egyenként és összeseségükben is oly fontosságúak, a melyek gondos előtanulmányozást és alapos megfontolást igényelnek, már most, hogy lehet elképzelni azt, hogy a bizottság tagjai napnap után szakadatlanul tárgyaljanak és ezt a műveletet olyképpen hajtásák végre, — hogy kellő dologismerettel és megfontolással határozzanak az eléjük terjesztett nagy fontosságú ügyeknek ilyen tömege felett? Nem értjük miért kell így összehalmozni az ügyeket s ugyanegy közgyűlés tárgysorozatára nem kevesebb, mint 76 ügydarabot tűzni ki? Azt ugyanis már tapasztalatból tudjuk, hogy ha csak két napig tart egy közgyűlés, ma a második napon általános kimerültség észlelhető, s ilyenkor csak úgy kereszttül futnak az ügyeken, a nélkül, hogy tudnák, miről van szó s mikép kelljen az egyes ügyeket a város érdekeinek megfelelően elintézni. Nem tartjuk tehát helyesnek a tanácsnak azt az eljárását, mely szerint oly nagy számú ügyet halmoz össze egy közgyűlésre, mert ezzel csak azt az eredményt érheti el, hogy egy kimerült közgyűlés a kellő megfontolás nélkül szalad át a vég nélkül valónak látszó tárgysorozaton, a minék

csak a közügy valjaj a kárát, már pedig az egyáltalán nem kívánatos, hogy a város közdolgai ilyen hebehrugyan nyerjenek elintézészt. És mi el is várjuk a tanácsot, hogy jövőre olyképp ossza be az elintézésre váró dolgokat, hogy egy közgyűlés tárgysorozatára csak annyi ügyet vegyen fel, a mennyiről feltételezhető, hogy a közgyűlési tagok kellő figyelemmel és megfontolással intézhetik el.

Erdélyi Irodalmi Társaság lakomája.

Az Erdélyi Irodalmi Társaság gr. Kuun Géza elnök tiszteletére adandó lakomáját nem vasárnap, h nem szombaton este tartja meg.

Az első napagár. Az Ellenzék tegnapi számában egy szegény özvegy asszony sorsáról szoltunk, ki 7 apró gyermekével oly nyomorral küzd, hogy még a végrehajtók szíve is megesett rajtuk. Ma Kászonyi Corinna urhölgytől 2 frtot vettünk az özvegy javára. Egyik frt saját adománya, a másik pedig Rehling Alajos részéről jött. Az özvegy kezeihez juttattuk.

Kölli Miklós levele. A segesvári Petőfi-szobor s a marorvásárhelyi Kosuth-szobor készítőjétől, Kölli Miklóstól levelet kapott a kolozsvári ereki muzeum öre. A levélben a Pilvax kávéháza állítandó emléktábláról ír s e tárgyban a következőket mondja:

A multakban az 1848. márcziusi napok ifjusági gyűléseinek egykori színhelye a Koronaherceg-utczai kávéház, emléktáblája felirata ügyében Bartók Lajos kománál kérdőzködtem. Ő ugy nyilatkozott, hogy a szöveget veletek egyetértőleg óhajta elkészíteni.

Most már, mivel a tél és fagy váratlanul beállt, a táblát az épületre helyezni azért bajos, mivel minden ragasztó anyag befagy, nem köt természetesen, tartásos s így megeshetnék, hogy a tábla letalál költsözni.

Azért legjobb volna már a tavaszi márcziusi ünnepségeket együvé vonni a tábla leleplezését és az ünnepélyt akkor megtartani.

En már vésnőkről is gondoskodtam s így szépen megfogjuk csinálni. Viszont látásig, maradok kiváló tisztelettel lekötözött híved. Miklós.

Kolozsvári villamos vasut. Egy magyar vasuti szaklapban azt olvassuk, hogy Európában mindenfelé építik a villamos vasutakat oly helyeken, a hol hegyvidékek vannak s az idegen forgalom előmozdítása kívánatos. A bajor hegyvidéken Mittenvald és Partenkirchen között, Oberammergauig most épül a vasut, hogy a passziójátéka környében jusson a közönség. Az osztrák alpesi vidéken még a gőzvasutakat is villamossá alakítják. A német középhegységben is rohamosan épünek a vasutak, a Harz, a thüringiai, az óriás hegységben, a szász Schweizban, Érez hegységben, Rajna mentén mind u. n. turista vasutak épünek. E vasutaknak előnye hogy nagyon olcsón és könnyű szerkezettel építhetők. Kívánatos volna, hogy a létesítendő kolozsvári villamos vasutat a gyalui hegyek között, keresztül Ránffy-Hunyadig kiépítsék.

Wlaciess—Dankónak. Nehány nappal ezelőtt megirtuk, hogy a Dankó Pista érdekében egy írókból és művészekből álló nagyobb küldöttség járt Wlaciessnál, segélyt kérve a nagy beteg dalköltőnek. A kultusz-miniszter, ma értesítette a küldöttség vezetőjét, Pósa Lajost, hogy Dankó Pista részére nagyobb összegű segélyt folyósított — s ezzel

sáról pedig jobb nem is beszélni. Még a francziáskodó — Arany szerint — kozmopolitika költészetünkről sem: Ez volt a panaszon.

A jövődöléssem pedig az, hogy azt a lyrát, a melyen Petőfi énekelt, még sem féltém én mind az egész világ kontarkodóitól sem. A népiesen nemzeti fog hovatovább még nagyobb diadalt aratni. Lehet, hogy 7, lehet, hogy 77 év múlva, de okvetlen születni, jönni fog egy igazi népies nagy költő, a kiről fel fogja majd írni a jövő század történetírója, hogy a mit Petőfi Sándor „nem egészen dicstelenül” kezdett: folytatta azt „teljes dicsőséggel”. Egy igazi nagy költő, a ki ódákat, himnuszokat szeg majd az abonyi parasztleánynekre ezen az együgyűen egy szerű nyelvezetén:

„Nagy-Abonyban” csak két torony látszik
Majládban meg 32 látszik,
Mikább nézém az abonyi kettőt
Mint Majládban ezt a 32-t.

Szabolcska befejezésül több népies dalt olvasott föl, melyeket a közönség nagy érdeklődéssel hallgatott meg.

Perczekig tartó taps és éljenzés fejezte ki a hallgatóság halálját, s sokan slettek gratulálni a jeles poetának.

Lauri.

A Hilary szerzőjétől.

Fordította: Amica.

I.

(Folytatás.)

(4)

Nem válaszoltam. Szivem erősen vert,
ereimben lüktetett a vér, midőn a kis fehér

kéz a karomon látszott pihenni. A kapitány elfordult, amint mi együtt lementünk a fedélzetem. Mit mondjak neki az én örült, kamazos modoromban? Szerettem volna megmondani, hogy mennyire sajnálom, milyen részvétell és rokonszenvennel viseltetem iránta. És midőn beszélni próbáltam hozzá, olyan voltam, mint a néma, ajkaim bezárultak, míg a hullámok nevetve rohantak el mellettünk és tiszta, fehérfény volt a vizeken.

— Asszonyom, ne gondoljon kíváncsira — mondtam egy idő múlva, — de szabad kérdezni, hogy a kapitány milyen neven szólított?

Nem tudom megmondani, hogy mi készített e kérdést intézni hozzá, de ő a legderültebb mosolyával nézett rám, melyet ez ideig az arcán láttam.

— Az én nevem nagyon régi divatu, — válaszolá, — de van valami a hangjában ami a mezőkre emlékeztet. Férjhezmenetelen előtt Stuart Laurinak hívták.

Stuart Lauri, más név nem talált volna oly jól hozzá, mint a Lauri név. A hangok zenéjének a csengése volt benne. Előttöm egészen új szenvedélyes élnékséggel isméttem a nevet. A legedesebb költeménynek látszott mit költő vataha almodhatott, a legedesebb zene volt, mely valaha visszhangzott. Lauri — Stuart Lauri — vajjon e név ismétlésébe belafáradhatnék e valaha?

— Az atyám skót volt, de az anyám angol lady — mondtá az édes nyugodt hang. Sir Gordon, ön skót? Kérdé: és én azt válaszoltam „nem” — ámbar birtokomnak felét adtam volna, hogy „igen” t lettem volna képes mondani.

Ó egy kissé csalódottan látszott. — Önnek skót a neve és czime, tevé utánna.

És ekkor elmondta, hogy az atyám angol volt, de az anyám az öreg Sir Clanal-

pine Arkibaldnak volt az egyedüli testvére, kinek címét és birtokait én örököltem és kinek nevét felvettem.

— De szereti Skótországot? — kérdé félíg kéréldő hangon.

— Igen, szeretem és asszonyom, ha néha feljön a fedélzetre a helyett, hogy mindig a kabinjában üljön, mi beszélhetünk a mi kedves országunkról.

— Szeretném azt tenni és nem félnék, ha ön itt lenne, hogy velem beszélgessen, mondtá.

Az ő kabinjának az ajtaja félíg nyitva volt és világosságot láttam azon kijönni.

Sir Gordon, jó éjt, mondtá urjajasan. Ön nagyon szives.

Még most sem tudom, hogy hogy mertem azt tenni, vagy miért tettem; de, a mint kezembe vettem a kiskészét, azt mondtam: „Jó éjt, Stuart Lauri, az Ég áldja meg magát!”

És a következő pillanatban egyedül állottam a holdvilágított fedélzetem.

II.

Azon este, midőn a kapitány feleségét másodszor láttam, a lég hűvös volt és nyirkos. A külszerű eső kényelmetlenné tette a fedélzetet és az utasok koncertet szándékoztak adni. A nagy szalon fényesen ki volt világítva, az asszonyok díszesen kiöltöztek. Bajos volt elképzelni, hogy mi egy hajóban voltunk bezárva, mely bármily nagy volt, még is börtön volt, bajos volt elképzelni, hogy a fából készült falakon kívül a nagy, sötét, nyugtalan tenger hömpölygött.

Néhány percig bent maradtam szivarozni és a nagy szalonba lépve, az utasokat összegyűltve és különböző csoportokba oszlatva találtam. Chapliné a zongoránál ült. Sötét szemét felemelte, a mint beléptem és barátságos mosolyfal köszönt.

— Sir Gordon, valamit fogok énekelni, a mi önnek tetszeni fog, — mondtá, amint mellette elmentem.

Egy kis asztal mellett a kapitány feleségét láttam ülni — azt a szép teremest a kit a szivemben Stuart Laurinak neveztem.

Néhány percig néztem reá, mielőtt ő meglátott. Ez a nyugodtnak látszó bájos asszony nem hasonlított ahhoz a félnék leányhoz, kivel a fedélzetem sétáltam, aki a tenger zugásának a hangját hallva, reszkette csüngött a karomon. A teljes világosságban láttam, hogy sötét szemei áthatlanok és fényesek voltak, hogy dus hajának aranyos volt a színe. Félíg büszke, félíg fáradt mosoly volt az ajkai körül.

Mosolygott, midőn meglátott és én hozzá mentem.

— Jó estét, Sir Gordon, — mondtá Vanné, amint a széke mellett elmentem. Ez kedves, nem de? Az édes atyám által oly gyakran adott estélyekre emlékeztet — mert tudja — neki jó állása volt a kormány alatt. Milyen jó hangja van Chaplinénak!

Könnýedn megahajta magamat, haladtam el mellette. Egy kissé bosszankodni látszott, a miért nem állottam meg, hogy vele beszélgessek.

Sir Gordon, örvendek hogy uraságot láthatom, — mondtá Vann ur.

Végre Hardowné mellett állottam és az ő büszke, fáradt mosolya eltűnt az ajkairól. Az oldala mellett levő széken foglaltam helyett. Ő volt a legszebb, nő a kit valaha láttam.

Őt látva, káprázat fogott el, agyam szédült, fülemben csak a Stuart Lauri név visszhangjának az édes zenéje volt, de azért egy pillanatra sem felejtettem el, hogy ő egy más férfinak a felesége volt és mint olyant tiszteltem és becsültem őt.

— Reméltem, hogy ön be fog ide jönni, — mondtá. En szeretem a Chapliné hangját, melynek alaphangja oly szomorú.

— Asszonyom, kegyed sokkal jobb színben van, — jegyztem meg; talán sikerült a tengertől való félelmét legyőzni?

Kedvesen mosolygott és arcán igéző gödröcskék képződtek.

Sir Gordon, ön nem érti az én gyógyulásom titkát, — mondtá nevetve. Itt a szalonban, hol a lámpák meg vannak gyújtva, nem látom a tengert. És nem halom a tompa zugását, mely a kabinomban megjeszt. Itt a világosságban és a zenét hallva, nem tudom realizálni, hogy kiinn — oly közel hozzánk — a nagy, sötét, nyugtalan tenger hömpölyög.

Ne gondoljon arra. Próbálja azt képzelni, hogy odabaza van egy estélyen.

Vagy képzeljem azt, hogy csak a csinos kis elöcsarnokom kell keresztülmenni és a kertbe nyíló ajtó kinyitni, hol a rózsák nevetnek a hold világában és a harmat mint megannyi könnyecsepp ragyog a fehér lilomokon.

Kegyednek élénk képzelődő tehetése van; miért nem próbál a tenger szépségeire gondolni?

Gondoljon a nagy hullámzó tengerre, mely a holdvilágnál csupa ezüst és a nap fényénél tiszta arany. Gondoljon a vizek alatt levő hatalmas világra. A tenger mélységében levő ösmeretlen régiókban van költészet és zománcz.

En sokkal jobb szeretem a föld élő, nevető szépségét, válaszolá. Szeretem a zöld mezőket, a gesztenyefák lombját, a rózsák tüzét, a lilomok fehér fényét, az orgona virág illatát; szeretem a harmatot és az esőt, a gyümölcsös és a virágos kerteket, a madarakat és pillangókat, de a kegyetlen, könyörtelen tengertől félek.

(Folytatása következik)

lehetővé tette a zseniális dalköltőnek, hogy az ideit telet San Romóban tölthesse s így remélhetőleg ismét teljesen helyre áll a Dankó egészsége.

— **A bogártelki tűzkárosultaknak** a belügyminiszter ö nagyméltósága 500 frt segélyt utalványozott ki, mely összeget a nádasmenti járás főszolgabírája a napokban fogja a károsultak között kiosztani. A környék minden részéből érkeznek az adományok élelmiszerekben és készpénzben. Megemlítjük, hogy Szabó József főrendiházi tag ívén már mintegy 200 forint van aláírva, bizonyítéka annak, hogy a szerencsétlenek sorsát mindenkor szívén viseli. Nagyobb összegeket gyűjtöttek Matskási Pál, Kertész Samu főszolgabíró és még többen.

— **A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara** az érdekelt körök tudomására hozza, hogy az államvasutak igazgatósága által két másoló-papír és talpfa, a diós-győri áll. vasgyár által máz és festékanyag, az államvasutak budapest-jobbparti, debreczeni, kolozsvári, szegedi, szombathelyi és zágrábi üzletvezetőségei által fa és különféle anyagok beszerzése iránt kibocsátott pályázati hirdetmények a kamara irodájában a hivatalos órák alatt alatt megtekinthetők, hol szívesen szólnak bővebb felvilágosítással is.

— **Az Erdélyi bank és takarékpénztár részvény társaság** folyó hó 11-én tartotta meg rendes havi igazgatótanács ülését. Elnökölt: Gróf Kornis Viktor elnök. Résztvettek az igazgatótanács részéről: Bárd Bányfi Ernő, gróf Beldi Ákos, dr. Gidófalvi István, dr. Kiss Mór, Sándor József, báró Wesselenyi Béla. Az igazgatóság részéről: Bárd Felitzsch Arthur, Hirschfeld Sándor, Szekula Ákos és Lendvay Emil vezérigazgató. Lendvay Emil vezérigazgatónak az október havi üzletmenetről szóló jelentéséből kiemelve, hogy az érézhető vált rendkívüli szűk pénzügyi helyzet daczára, az elmúlt hóban is ugy a betét, valamint a váltó készletmennyiség üzletágban általánosságban teljesen kielégítő eredményt értett el. Szép üzleti eredmény és nagy forgalom mutatkozott az értékpapír és külföldi váltó üzletágban. Nevezetesen a jelenlegi nehéz pénzügyi helyzet által teremtett nyomott árfolyamoknál nagyobb értékpapír transzaktiók bonyolítottak le előnyösen, úgy, hogy az ez évi értékpapír forgalom ö. 1,886,330.-frt. tehető. Nemkülömben élénk volt a mult havi kivitel, melynek közvetítését és külföldi váltókkal és utalványokkal való finanszírozását az intézet hatáskörén elegetti, módot nyújtva ezáltal hazai részünk kiviteli cégeinek gabna és egyéb nyers-terményeinket direkt az illető külföldi fogyasztó vidékekre szállítani és így megfelelően előnyösebb árakat elérheli. A külföldi váltó forgalom ez évben különböző idegen értékekből átszámítva mintegy 950,000 frt-ot tesz ki. Az összforgalom folyó év október 31-én ö. 135,415,374.12 frt, melyet a mult év ugyanezen időszakának ö. 136,336,336.24 frt-nyi forgalmával összehasonlítva. ez évhen ö. 29,079,007.88 frt forgalom emelkedés volt.

— **A bogártelki tűzkárosultak** részére újabb adakoztak: A kolozsvári gazdák hitelszövetkezete 10 frt, Avarfi Károly Bpest 10 frt, Bogdán János 50 kr., dr. Szalay Alfréd Zircz 10 frt, Varró Miklós 50 kr, Mosa Atilla 2 frt, Weisz Mór 5 frt, báró Bányfi Ernő 10 frt, Gaál Albert 5 frt, Klier Mihályné Somorjáról 1 frt, a Budapesti, Hirlap gyűjtése 1 frt, Székely Domokos Hidalmás 1 frt, Riemer Mihály 1 frt, Horváth József, Hofman J., N. N. Gross József, dr. Vermescher Gyula 50—50 kr., Sieglér Mihály, N. N., Süss Mór 20—20kr., N. N., N. N., 10—10 kr, Korbul Bogdán 5 frt, a Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank 10 frt, Felházy János 2 frt, Aszman Rezső 2 frt, Csontos Miklós, Huszár Pál N.-Kőrösről, Tanay Antal Zala-Lővről 1—1 frt, Szász Dénes, Holhos Mihály, Schein János és Kun Mihály esendőörök 25—25 kr., Pásztory János és neje 2 frt, Biederman Alajos 2 frt, Hegenbauer József 2 frt, Összesen 89 frt 30 kr, eddigi gyűjtés 290 frt 70 kr, együtt 380 frt. Fogadják a nemesszervi adakozók szíves adományaiért a központi gyűjtő bizottság hálás köszönetét. Dr. Rohonczy Lajos központi gyűjtőbizottság pénztárnoka.

— **Távrida kihirdő kerékpárja.** A kolozsvári m. kir. posta és távrida igazgatóság 1899. Szeptember hóban pályázatot hirdetett az Erdélyben lévő m. kir. posta- és távrida hivatalai részére szükséges *kerékpárok* 5 éven át való szállítására és azok állandó jókarban tartására. E pályázaton a vállalatot a *nagy verseny daczára*, kolozsvári jöhrnének örömdő Bernáth Ede Sándor varrógép és kerékpár kereskedő cég nyerte el. Bernáth Ede Sándor szolid, szolgálatkész, szakképzett vállalkozó. E cég nemcsak közönségünket, hanem az Erdély összes m. kir. posta és távrida hivatalait is a legnagyobb igyekezettel fogja kielégíteni s alkalmat ad, hogy a postásoknak kevés bosszúságuk legyen a kerékpárral.

— **Az osztrák sertészárlat.** Kórhányan nagy az izgalom az Ausztria részéről elrendelt sertésbeviteli tilalom miatt, annál is inkább, mert a kórhányai érdekelt legjobban tudják, hogy az ottani állatok abszolút veszmentesek. Ezért várják a kórhányiak olyan nagy készséggel azt az osztrák bizottságot, a melynek kiküldésére Darányi miniszter az osztrák kormányt felszólította. Ezenközben pedig az osztrák kormány tovább folytatja zaklatásait.

— **Pártgyűlés.** A szilágy-somlyói képviselő választó kerület függetlenségi pártját Bartha Endre pártelnök szervezkedési gyűlésre hívta össze. A szerveződés nagy gyűlés Szilágy-Somlyón, a városi színház termében folyó évi december hó 1-ső napján délelőtt 11 órakor veszi kezdetét.

— **Főúri válogó.** Tegnap játszódtott le egy öt év óta huzódó válogópernek utolsó felvonása, a melyet gr. Gyulai Samu indított neje, született Vécsey Alice báróné ellen. Hosszas, elkeseredett harc folyt a házastársak között a válogóperben, a melyben Gyulai gróft Gyurkovich Gyula dr., Vécsey báróné

Eötvös Károly képviselte. A királyi Curia ma foglalkozott ezzel az ügygel s a házasságot végleg felbontotta s a bárónét tartásdíj iránt támasztott igényeivel is elutasította.

— **Vicinális utak.** Abból az alkalmából, hogy az adósrókok teljes működésüket megkezdték, nem lesz érdektelen rámutatnunk egy úgynevezett „szolgálmányra” mit a szegény ember rémségesen sok községi pótdadónak ellenében kap. Csak egyet említek; vannak utjaink, de minők!? Igaz, hogy Bádok kis falu ahhoz, hogy egy járható közlekedési utat igényeljen, de egy kis gyalog járóra csak számot láthatna legalább a község belterületén, hogy bár lóháton közlekedhessünk.

Sajnos; a falu végén levő hid mai állapota (a ma alatt 3—4 hónap minimum értendő) azt mutatja, hogy Bádoknak még a gyalogjáróhoz sincs semmi köze. Azon át csak úgy lehet közlekedni, ha az ember a hid alá kerül el s akkor is félnie kell, hogy egy, a hidra tévedt kutya lépteinek a sulya alatt leszakad a tisztót községtől hidnak csufolt takolmányt s oda öli mint egy egeret.

Alakult is egy részvénytársaság, hol a Bádokba szándékozók hírvészedelmek ellen biztosíthatják magukat. Ajánlatos is az, mert van Bádoknak többek közt egy hídja, mely mellé jobbról-balról a tizelőt-létrákat fektették oda, hogy a szörnű magasságon áttehesse valahogy magát az ember. Van olyan is azonban, melynek a magasságától fölőbe kerekedhetett a víz s elhajással fenyegeti a merész utast. Azt kérdéni sem merjük, hova teszik évről-évre a 20 frt hidreparációdíjat s hova fordítják a dílútatok fűvének eladásából befolyandó 47 forintot, melyet a hídjaira büszke „tanács” szintén hidra szánt, hanem azt az egyet mégis óhajtánók tudni, hogy a bádoki községi bíró az idén is fog kapni öt forint jutalmat az utrendbeszedések körül végzett dicseréses munkásságáért?!

Ha jutalmazni akarják, küldjék Ázsiába tanulmányutra. I.

— **Isztentisztelet.** A nagy utcai izr. templomban f. hó 24-án, vasárnap d. u. 4 órakor chanuka-isztentisztelet fog tartatni ünneppeszéddel.

— **Nyitva a katonatiszti pálya.** A hadsereg rendeleti közlönye egyszerű hadügyminiszteri rendelet formájában jelentős és nagy kihatású újítást léptetett életbe: megnyitotta a katonatiszti pályát mindazoknak, a kiket eddig a kvalifikáció hiánya hároméves bakasorsa kényszerített s kiknek akármekkora volt is a talentumuk, meg a katonai pályára való hajlandóságuk, eddig az őrmesteri rang volt emelkedésük netovábbja. A mai naptól fogva minden a hadseregben szolgáló nőtlen ember, altiszt vagy közlegény és minden polgárember, ha rávaló, szándékát bejelenti, a kadétskola elvégzése nélkül is tehet kadétkivizsgát. Ha ezt sikeresen megálotta, kinevezik tisztihelyetessé, vagyis olyan rangfokozatba, melyből nyitva az útja, hogy a tisztikarba léphessen elő. Eddig kadétkivizsgát csak azok tehettek, kik valamely tisztképzőintézet évfolyamait sikerrel végigjárták, tiszti rangba csak azok juthattak, a kik mint önkéntesek szolgáltak. Ezentul mindenki megszerezheti a tiszti rangot, ha intelligens eszű, kifogástalan előéletű ember.

— **Koczkakövezet üvegéből.** Legújabban üvegcserepeket izsítás után meglygitanak s azután összesajtoltják a nyert tömeget, mi által át nem látszó, igen kemény anyagot állítanak elő. Lökésekkel és kopásokkal szemben ez az anyag nagy ellentállást tanusít s jóval magasabbá válik az olvadási foka is, mint a milyen volt korábban. Ebből az anyagból Gonfben koczkaköveket sajtoltak s vele próbaburkolatokat csináltak. Állítólag az ilyképen előállított burkolat elég csinos képet nyújt, tartós és a lovak nem csuszak el rajta. Franciaországban több gyár már foglalkozik azzal, hogy üvegcserepekből burkolatkövet készit.

— **Franciaország hivatalnokai.** Franciaországnak van a legtöbb hivatalnok a világ összes országai között. 1846-ban 188,000 állami hivatalnok és alkalmazottja volt, 245 millió fizetéssel, 1873-ban már 285,000 340 millió fizetéssel, 1898-ban pedig 416,000 627 millió fizetéssel. Franciaországban minden 1000 lakóra 11 állami hivatalnok és alkalmazott esik. Utána a legnagyobb rekordot Belgiumban éri el, a hol 1000 lakóra 8 hivatalnok esik. Ausztria-Magyarországban minden 1000 lakóra csak két állami hivatalnok és alkalmazott esik.

— **Kik a hosszú életűek?** Egy angol orvos tanítja, hogy a hosszú élet biztos ismereteli a következők volnának: ha a szív, a tüdő s a gyomor széles, a törzs hosszú s a végtagok aránylag rövidék; az ilyen ember nagynak látszik, a midőn ül s kicsinynek, mikor áll; a hosszú életű ember tenyere hosszukás, kissé vasos, az ujjak rövidék; az agyvelő mélyen van elhelyezve s a fülek fekvése alacsony; a kék szeme is biztató jel; az orrcsontok szélesek, az orrnyílás tág.

— **Magyarországi könyvtárak.** Az angolországi könyvtárakról szóló, pár nappal ezelőtt közölt czikkünk alkalmat ad most arra, hogy a magyarországi könyvtárakról is írjunk egyetmást. Magyarországon a könyvtár intézménye nincs ugyan annyira kifejlődve, mint Angliában, de az is bizonyos, hogy a fejlődésnek nem közönséges tanuljelátadja nagy könyvtáraink már is számottevők az európai könyvtárak közt. A legnagyobb magyarországi könyvtár a Nemzeti Múzeum bibliotékája, melyben 467,000 nyomtatott mű, 17,139 kézirat, továbbá 256,572 okirat és levél van. Ezenkívül számos nagy könyvtár van, melyekben a könyvek száma jóval meghaladja tízezret. A nevezetesebbek: a besztiercei könyvtár, 20,000 kötettel; a csurgói gimnázium 32,000 kötettel; a hódmezővásárhelyi, a kisujszállási, a sz.-keresztúri, a n.-szabeni gimnáziumoké egyenkint körülbelül 22,000 kötettel, a szászsebesi és a debreczeni

kollegiumoké egyenkint körülbelül 35,000 kötettel, az eperjesi kollégiumoké 29,000 kötettel, a pozsonyi jogakadémiáé 20,000 kötettel, a selmeczbányai erdész és bányászakadémiáé 19,000 kötettel, a sárospataki ev. ref. kollégiumé 52,000 kötettel, a budapesti egyetemen 220,000 kötettel, a kolozsvári egyetemé 47,000 kötettel, a budapesti József-politechnikumé 57,000 kötettel. Nevezetes könyvtárak vannak a katolikus klérusnak is, a többi között Pannonhalmán 133,000 kötettel, Győrben 20,000 kötettel, Egerben 58,000 kötettel, Esztergomban 101,000 kötettel, Kalocsán 61,000 kötettel, Nyitrán 50,000 kötettel, Szatmáron 22,000 kötettel továbbá Zirczen 47,000 kötettel. Ezeken kívül még számtalan kisebb nagyobb könyvtár van ország-szerte s alig van város, melynek ne lenne egy vagy több kölesönkönyvtára.

— **Ál szempillák.** Nemcsak álhaj van már hanem álszempillák is. Egy francia orvosi lap cikkezíki róla, hogyan lehet az olyan embereket, akiknek a természet szempillákat nem adott, ezzel fölruházni. Nagyon egyszerű a módja. Csak át kell szurni egy finom tűvel, amelyben egy a paciéns hajának megfelelő színű hajsál van befűzve, a szemhéj szélét és végigöltetni rajta, amikor pedig ez megtörtént, finom oltóval fölívni a haját, miáltal két sor sűrű szempilla képződik. Ajánlatos a szempillákat gyakran fésülni, mert szép pillák a szemnek különös bájít kölesönöznek.

— **Az egér mint védelmi eszköz.** A bányamunkásoknak nagy ellensége a bányákban gyakran fejlődő mérges szénéleggáz, s ettől több munkás pusztul el, mint a szintén elég gyakori robbanások következtében. Haldan, az oxfordi egyetem tanára, most azt a fölfedezést tette, hogy a kisebb melegvérű állatok sokkal hamarabb pusztulnak el a szénóxyd következtében, mint az emberek. Így például egy egér legfeljebb három percig él oly mennyiségű szénéleggáz a menyínyben az ember jó fölőráig is élélhet. Ezért tehát azt ajánlja Haldan, hogy a bányászok a biztonsági lámpa mellett egy egeret is vigyenek el magukkal a bányába, mert az biztos védelmi eszköz.

— **A milliomas anyósa.** Zenta város minapi közgyűlésén egy szegény asszony szomorú történetét foglalkoztatta a városi képviselőket. Özv. Kövesdy Györgyné panaszkodott el a keserves sorsát. Az asszony elégedett, boldog volt, mert fiatal, szép leánya két keze munkájával, varással-hímzéssel kereste meg a kenyerét. Nemrég azonban beköszöntött a házába a szerencse s attól fogva megváltozott az özevgy élete. A leányát nőül vette a város leggazdagabb embere a ki az első virilista s egyike a leghíresebb bácsai milliomasoknak. Ez Kövesdynek most mégis a városhoz fordul alázatos folyamodással, hogy mentse meg az éhségtől s adjanak neki egy pár forint segítséget.

— Hogy azt a kis írást megírtattam, mondja az özevgy, folyamodványában, ez csak azért történt, mert nem tudok tovább éhezni. — Éheztek, pedig a kevéssel is beérem. De mikor az a kevés is hiányzik. Próbáltam koldulni, elkergettek elűztek, mert a vöm milliomas. Hát tehettek én arról? Az én édes leányomhoz menekültem, ez meg félt az urától, az én milliomas vömötől s talán szégyelte is az édes anyját. Ott a milliomas háznak a küszöbéről igratmatlanul elkergettek, mint a többi koldust. Elmentem tovább vánszorogtam és éheztem mostanáig.

Igy panaszkodta el a baját a milliomas anyósa. A városi közgyűlés megszánta a nyomorúságot s elrendelte, hogy havonkint három forint alamizsnát adjanak neki.

— **Vénusz kritikája.** Egy német műkritikus mostanában azon fáradozik, hogy a millió Vénuszt, minden idők eismert legszébb asszonyát, leszállítsa az emberek esodálatának piederstáljáról. — Felfedezte, hogy a bájos márványhölgynek tulságosan széles a dereka, a minék az az oka, hogy — nem lévén még akkor fiatallva — nem viselt fűzőt. Még nagyobb hibája az, hogy Zeus kegyelméből tulságosan nagy kezei és lábái vannak a mai fogalmakhoz mérten. — Annnyit azonban mégis elismer Stratz ur, a ki mellesteg az orvostudományok doktora, hogy a női szépség szoros összefüggésben áll a test higiénájával. — Arra azonban már nem akar rájónni, — hogy a természet fűző által való mesterséges elnyomorgatása éppen nem felel meg az egészségtan ideális kívánalmainak. — A doktor ur egyébként azt is kijelenti, hogy a ballettáncosnők nem lehetnek szépek, mert alsó testük a folytonos gyakorlat által tulságosan kifejlődik, vállaik és mellük rovására. Ezt azonban a beavatott színházi habitúék aligha fogják neki elhinni.

— **A legkisebb ember.** Bámulatos törpét fedezett fel nemrég egy angol utazó az Antillákhoz tartozó Anguilla-szigeten. A parányi ember, ki különben néger, csak huszonkét hüvelyk magas és így három hüvelykkel alacsonyabb, mint az egykor oly híres Dó tábornok. A világ legkisebb embere, ki már harmincz esztendő, teljesen egészséges. A sulya csak negyven font.

— **A biblia négyszáz nyelven.** E hírrel lep meg bennünket a birt és külföldi lelap-társulat legutolsó hivatalos jelentése. A föld népességének egyharmada: 1500 millió ember keresztény. Ezek közül 1100 millió saját nyelvén olvashatja a bibliát. A reformációig 23 nyelvre volt a biblia lefordítva 1804-ben (a társulat alapításának évében) 56, 1860-ban 220, 1890-ben 331 és ma 400 nyelvre. Az 1881—91-iki évtizedben 50 új fordítással szaporította a társulat a biblia fordításokat, míg az 1517—1804-ig tartó egész idő alatt minden harmincz évre csak egy fordítás esik.

— **Másoló.** Időszakí, otthoni munkára hivatalos formákban jártas másoló kerestetik. Írott ajánlatok „Komlótermelési tanár” Széchenyitér 31. szám küldendők.

Mulatság.

Kötőke. A kolozsvári izr. nőegylet f. hó 26-án este Kollár Miksáné urnő házánál (Széchenyi-tér Babos ház) kötőket tart, melyre az egylet tagjai tisztelettel meghívatnak.

Gyászrovat.

Tegnap délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra Buzetzkó Domokos helybeli köztisztelőben álló kereskedő oly korán elhunyt nejét sz. Papp Borbárát nagy részvét mellett. Az egyházi szertartást fénys papi segédlettel Bíró Béla apátplébános végezte.

Jótekonyság.

A kolozsvári hivatalsszolgák betegsegelgyő és temetkezési egyletének augusztus 13-án megtartott házáli szentelési ünnepe költségéhez kegyesen hozzájárulni méltóztattak:

Mint koszorus lanyok Övári Ilus és Purjesz Olga k. a. 20—20 kor. Terkl Terci k. a. 10 korona. Hegedüs Sándor és Winkler János 30—30 kor. Fabinyi Rudolf dr., özv. Czetz Péterné, Matutsek József, Juhas László és Kardos Kálmán s a Kolozsvári Pinceér-egylet 20—20 korona. Br. Felitzsch Arthur 14 kor., Fekete Gábor, Schandl Mihály, Fekete N. Béla, Hory Béla, Csizsár Gyula, Benigni Sámuel, Szilágyi Lajos, Nagy Gábor, Moldován Dániel, Ródt Károly, Ullmann Ferencz, Reményik Lajos és az Aradi hivatalsszolgák egylete 10—15 kor., gr. Beldi Ákos és özv. Polgári Istvánné 10—10 kor., br. Mamsberg Sándor 8 kor., dr. Lechner Károly és Cenk Arnold 6—6 kor., Gombos Ferencz 5 kor., dr. N. N. dr. N. N. Rózsa Géza, Becsek Lajos, Balogh Márton, V. J., dr. Mihály József, Dobál Antal, Bereán Tivadar, dr. Gidófalvy István, dr. Bernáth Albert és Berényi Kálmán s az Economulu, Mezőgazd. bank, Erdélyi bank, Első magy. ált. bizt. társ. 4—4 kor., Vincze László és Deák Pál 3—3 kor., dr. Zsögöd Benő 2 kor. 26 fill., Sámí László, Csaba Zoltán, Gölner Béla, Kerekes Gyula, N. N., Kozma Imre, Kócsi Andor, Ziegler Albert, Hollaki Zoltán, Bródy Károly, Bus Balázs, Papp László, dr. Pisztory Mór, dr. Kiss Mór, dr. Kolozsváry S. dr. Haller K., dr. Jancsó Gy., dr., Övári K., dr. Lindner G., dr. Farkas L., Kódóböcz Sándor, Betegh P., Tauffer N., Huellmann N., Andrásföszky D., Békessy K., Udramszky L., Buday K., Hoór K., Márky L., Szabó D., N. N., Brandt J., N. N., Klug N., dr. N. N., Abt A., Lóte J., Schilling L., Böhm K., Bálint B., N. N., Konrádi D., Reinhold A., Csizsér K., Szász B., Gocs J., Bodor L., Gáspár M., Ludvig K., Szilágyi M., Issekut A., Pataki L., Nagy B., Mjázovsky K., Fekete B., Gulyás A., Markovics L., Pósa L., Törös S., Filep G., Szterszky V., Veszprény L., Striczky A., Beke J., Hosszu P., Bucsi J., Nagy L., Bartha L., dr. Hevesi I., dr. Imre D., Szabó K., dr. Rosenberger H., dr. Finály N., dr. Hintz M., Sipos N., Papp J., Deákay A., dr. Isacu A., Szacsrai S., dr. Gergely A., dr. Deaky A., dr. Papp J., dr. Náthán S., Kóvári M., dr. Ötvös L., Koleszár S., Dorgó A., dr. Nyerges Zs., Sugár J., dr. Fekete Gy., Salamon S., Bartók J., Gombos K., Bartha G., dr. Fischer L., özv. Mihály L., br. Rudnyánszky N. Gáll J., Papp F., Székely M., Szász D., Mikó L., N. N., dr. N. N., Kolozsmegyei bank, Nemzeti baleset biz. tság., Erdélyi Bank, Erdélyi bank és takarékp. 2—2 kor., dr. Engel G., 1 kor. 60 fill., Török J., Kopár G., dr. Deák Sándor, dr. Papp N., dr. Hevesi J., dr. Jékay N., Balogh N., Rajka A., Végh J., Walton D., Kolozsvári Sándorné önga, Benedek József, Hosszu J., Bagamér A., Czizsár N., Széll M., N. N., Náthán A., Tanczer A., Rosenberg N., Polcz R., Szigei J., dr. Zehmann R., N. N., dr. Menyhart G., dr. N. N., Frank-Kis J., fia, Grobois J., Horovitz B., Dániel Ö., Pserch F., N. N., Korn J., Krausz és fia, P. J., Szele M., Munzál M., Stief J., dr. Hincz Gy., Zselinszky A., Szöllösi N., Ordódy D., Koncz Gy., Mészáros J., Török K., Ruoska L., Sebesi J., Nemes N., Bodor J., Gondol D., Szathmári F., Szádeczky L., Winkler M., Osterlamm A., Tölgyes J., ifj. Mjázovsky K., Kosteál J., Béres J., dr. Konrádi D., dr. Teleki K., dr. N. N., Goth L., N. N., Akoncz K., Nagy L., Gergely F., dr. Rudas G., dr. Hintz, Farkas N., Zsigmond N., Szabó K., dr. Csiky M., Dachs A., N. N., Ngos Ferenczy Z. és Csengery J. urak 1—1 kor. Bécsi bizt. társ. 1 kor. Czikmántori. Tompos.

A tánczvigalom alkalmával felül fizettek: Simon S., Szathmári M., György L., Juhas L., ifj. Philippi Gy., Grund J., Moldován J., Kerekes J., urak 2—2 korona, Ullmann F. ur 60 fillér.

Fogadják nevezett nemcs és jótékony urak, hölgyek és intézetek egyletünk nevében leghálásabb köszönetünket.

Rendezőség.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.)

A helyzet.

Budapest, nov. 24.

A parlamenti körökben elterjedt általános nézet szerint a kvótajavaslat sorsa még a **karácsonyi ünnepek előtt** el lesz döntve és így nem fog beállani annak szükségse, hogy a **király állapítsa meg a kvótárányát.**

Bármennyire súlyos is a teher, melyet az ország az új kvótával elvállal, bármily jelentékenyek is az elvi szempontok, melyek a kérdésnél latba esnek: a függetlenségi párt mégis **mindvégig alkotmányos és parlamenti fegyverekkel fogja a küzdelmet megvívni**, a mitől csak ak-

kor térne el, ha akár a kormány részéről, akár pedig az osztrák politikai jelenségek által az **obstrukcióra** kényszerítettnek.

Munkásházak Hódmezővásárhely.

Budapest, nov. 24.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter leiratot intézett Thoroczky Viktor báró h.-m.-vásárhelyi főispánhoz, melyben értesíti, hogy Hódmező-Vásárhelyt az ottani munkások részére építendő házak czéljaira a munkás alaphól 3000 frtot utalványozott. Ezen összegből pedig, miután a város a munkásházakra a telket ingyen engedie át, 100 szegény munkás család részére fognak házat építeni.

A pestis.

Pétevár, nov. 25.

A Kolobovka faluban a nyáron föllépett ragadós betegség tanulmányozására Oroszország legkitünőbb orvosaiól, bakteriológusaiból és vegyászeiből álló bizottságot küldtek ki, a mely mint a hivatalos lap jelenti, következő eredményre jutott: A bizottság kisebb része úgy nyilatkozott, hogy az említett betegség nagyon hasonlít a pestis pneumonikus fajához, A többség ellenben elismerte, hogy az említett betegség kétségtelenül a pestis volt, Most már a betegség teljesen megszűnt.

Politikai hírek.

Budapest, nov. 24.

A királyi civilista felemelését politikai körökben kezdik mind sürűbben hangoztatni.

Sokan tudni vélik, hogy már a jövőre a királyi civilista az eddigi 4.650,000 frtról felfog emeltetni **6 millióra.**

Ez a hír most ép jókor jött, midőn a kvóta emeléssel már a jövő évtől kezdve újabb 5 millió terhet kell viselünk az osztrák sógorokért. És ez az újabb 5 millió, az évek folytán ugy fog nőni, mint a larina, mert a közös kormány, mihelyt a kvóta emelés mindkét parlamentben keresztül megy, elő fog hamarosan állani azokkal a kiadásokkal, a melyekről eddig csak ugy sutfogtak s nem mertek hangosan diskurálni.

Egy másik érdekes politikai hír, a koronaügyészi állás krealása.

Erről a sokat vitatott és holmi kombináczók után már be is töltött állásról ugyanis most egy könyvmatos lap azt írja, hogy az igazságügyminiszter január 1-én be fogja tölteni. Az új koronaügyész nem a kultuszminiszteriumból fog kikerülni, hanem az ügyészi vagy a bírói karból, bár — ugy kombinálva a könyvmatos — szóba került *Horánszky* Nándor is, kinek a belügyi minisztterség jutása most már kétségesse vált, miután a belügyi tárczát Szilágyi Dezső, aki az új közigazgatási törvényt készíti, magának *vindikálja.*

Obstrukció.

Bécs, nov. 24.

A csehek tegnap este egész váratlanul leszereltek s **felhagytak az obstrukcióval**, ugy, hogy este meg is kezdték a kiegyezés tárgyalását.

E hirtelen változásnak az okát a királyban keresik.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szerkesztő és lapfajadonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR.

E. Hammerschmidt gyógyszerész

által készített

patkány virsli

D. R. P. 95277. és G. M. Sch. 76024 az elismert legjobb patkány-méreg a világon, a mely a patkányokat tömegesen pusztítja és így mennyiségben is jól. Embereknek és há-

zi állatoknak ártalmatlan. Számtalan elismerő nyilatkozat minden körben.

Ára: 45 kr. 75. és 1 frt 30 kr.

Főváltár: Kolozsvárt: Székely Miklós gyógyszerész-nél.

Operateur

Dr. Rudas Gerő egyetemi m. tanár, fogorvos műtermét áthelyezte az új státus épületbe **Főter 32—33 szám.** 1 emelet 3-ik ajtó, bejárat *Szentegyház-utcában.* 8—10

Hirdetések.

Sz. 28901—1899 t.

1184. 1—1.

Haszonbéri hirdetmény.

Kolozsvár sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a Trencsintén levő és a város tulajdonát képező „Két ágyu”-hoz címzett korcsma-helyiség 1899 évi december hó 13-án délelőtti 10 órakor a városház nagytermében tartandó nyilvános árverésen bérbe adatik.

A bérleti idő kezdődik 1900. évi április hó 1-én és tart egy évig, azaz 1901. évi március hó 31-éig.

Kikiáltási ár: az eddigi 860 frt évi bér.

A ki árverezni akar 10 százalék bánatpénzt köteles letenni.

A szerződési pontozatok a városi levéltárban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvár sz. kir. város Tanácsának 1899. november 21-én tartott üléséből.

Szvacsina Géza
polgármester.

Sz. 3083—899.

1133. 1—1.

Árverési hirdetményi kivonat.

A bánffy-hunyadi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, Margitás Mária végrehajtónak Koszte Onucz végrehajtást szenvedő elleni 45 forint követelés s járul. iránti végrehajtási ügyében a bhunyadi kir. járásbíró területén levő Nagy-Sebes község határán fekvő és a nagysebesi 159. számú tjkben A +. 3 rsz. 977 hrsz. 6 frt, 4 rsz. 1044 hrsz. 3 frt, 5 rsz. 1481 hrsz. 85 frt, 6 rsz. 2084 hrsz. 11 frt, 7. rsz. 2440 hrsz. 36 frt, 8 rsz. 6-2 hrsz. épülettel együtt 160 forint kikiáltási árban egész ingatlanokra, összesen tehát az árverést 301 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi január hó 5. napján délelőtti 10 órakor N.-Sebes községházánál megtartandó nyilvános árverésen — a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 30 frt 10 krt köszpénzben vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. trczikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályzerű elismervényt átszolgáltatni.

Bánffy-Hunyad, 1899 szeptember hó 21. napján

G r u b e r
kir. albjiró.

T. cz.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a **Széchenyi-téren (Babos-palota)** egy a mai kornak megfelelő

női pipere-üzletet

nyitottam.

Raktáromon a legujabb női kalap, fehérnemű, derékfűző, kesztyű, szalag, csipke és e szakmába vágó czikkok, dus választékban találhatók.

Továbbá elvállalok mindennemű kalap díszítéseket, átalakításokat a legjutányosabb árak mellett.

Midőn a n. é. közönség pártfogását kérném, vagyok

Kolozsvárt, 1899 november 20-án

kiváló tisztelettel

Gámentzy M.

1131. 2—3.

!! Legjobb és legolcsóbb !!

TÜZIFA

1 öl (4 köbméter) fiatal száraz tölgyfa Kolozsvárra házhoz szállítva 9 frt 50 kr.

Megrendelhető:

Betegh Márton tulajdonosnál

G y a l u b a n.

1103. 4—10

Hízott sertés eladás!

Alólírotnál van egy farka jól meghízott süldő, a melyekből **egyenként is árusítok.**

Ára elősúlyban minden levonás nélkül

35 kr. kilónként.

A sertések súlya 150—200 kiló darabonként.

1185. 1—3.

Vécsey Sámuel.

DEUTSCH J.-né bornagykereskedő,

Kolozsvárt belmagyar-utca és tivoli-utca sarok.

Telefonszám 393.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy fenti czég alatt **bornagykereskedést**, valamint **kicsiny-beni elárusítást** folytatok.

Tudom, hogy a borfogyasztó közönség nagyrésze már meggyőződött boraimnak és pezsgőimnek kitűnő kezeléséről és minőségéről és a midőn jelen alkalommal is van szerencsém a n. érd. közönség figyelmét felhívni, egyben tudatom, hogy raktáromon tartok elsőrendű **francia- és magyar pezsgőket**, továbbá **malaga, madeira, magyar asszu, szamorodni, vörös, nehéz fehér és asztali tisztán kezelt kitűnő borokat.** 864. 21—26.

Palesztinai borok raktáron.

BABOS és TÁRSA

vaskereskedése Kolozsvárt, Belközép-utca 25.

Ajánljuk az őszi- és téli időnyre dusan felszerelt raktárunkat, öntött vaskályhák, szabályozható töltő és meidniger kályhák, korcsolyák, konyha-edények, kályhatálczákból stb.

Továbbá nagy raktárt tartunk Szalonfűtő-köszén, Sziléziai Coax, bükkfaszén és kovácsoló-köszénben a legjutányosabb árak mellett házhoz szállítva.

A n. é. közönség b. pártfogását kérjük.

Kiváló tisztelettel

Babos és Társai.

Telefon 351.

1121. 3—10.

Igen sok külföldi, francia, angol és német szer van hirdetve és ajánlja **fiatalember**ek részére **csőbántalmak** és **folyások ellen.**

Mindazon esetekben, a hol Santal-olaj használata orvosilag javasolva van, a **legcélszerűbb és legjobb a**

Santal-Egger

alkalmazása, mely a legjobb minőségű kelet-indiai Santal-olajból készült és az orvos urak által rendeltetik.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr., postán bérmentve, a pénz előleges beküldése mellett 1 frt 70 kr., 2 üveg 3 frt 20 kr., 3 üveg 4 frt 50 kr.

Gyógyszertár a „Nádorhoz”, Budapest, VI. ker., Váci-körút 17. szám. 975. 7—40

Elsőrendű

hazai gyártmány.

Mégis csak legjobb a mindenütt kapható

Fiumei

Csokoládé

és

C a c a ó.

1097. 3—20.

MATUTSEK JOZSEF

férfi, női és gyermek cipész-üzlete

Kolozsvárt, Főter 2. sz.

Megrendelések beküldött mérték, vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítetnek.

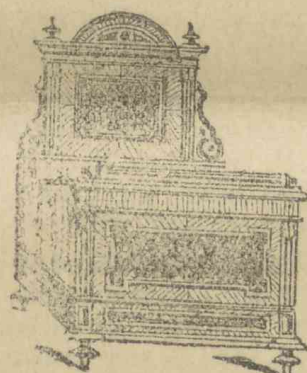
257.74 x.)

BUTORT

vásárlók figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására adni — hogy a **Schrammer Péter-féle csődtömeget** megvettem és

minden elfogadható áron kiárusítom!

Kaphatók: szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezések; továbbá: kredenczek, ruha-, szalon- és könyvszekrények, író-, ebédlő-, szalon stb. asztalok, ágyak, éjjeli- és mosdószekrények, fa- vagy vasból, székek stb. nemkülönben mindenféle töltött butorok: különféle pamlagok, karosszékek stb.

egyenként is.

Bárminemű, a kárpitos és asztalos szakba tartozó **munkák** — javítások, felújítások is, — a **legjutányosabb** árban felvállaltatnak és pontosan elkészítetnek!!

Raktár és műhely:

Kolozsvárt, Unio- [ezelőtt belmonostor] utca 20. sz. alatt, az udvaron balra.

Kiváló tisztelettel

Schrammer Péter Utóda.

1089. 5—6

Sárga János ékszerész és órás Kolozsvárt,

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca 11. sz. Műhely: Szép-utca.

Készít ékszereket a legszebb kivitelben.

Nagy raktár a legujabb- és legizlésesebb ékszerekből, ezüst-nemüekből, arany- és ezüst, acél órákból, valamint fali inga és ébresztő órákból.

Megvesz a teljes értékben arany és ezüstnemüket, vagy új áruval becserél.

Ékszer- és órajavítások pontosan jótállás mellett!

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve!

18 karatos finom arany jeggyűrűk.

1122. 4—100.